

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Minőségbiztosítási és Jogi Osztály



Doktori Iskolák felmérés

2021

Jelentés

Tartalomjegyzék

I .	A kutatás menete	3
I I .	A válaszadók összetétele	3
I I I .	Fokozatszerzési szándék	4
I V .	Nemzetközi tapasztalatok	6
V .	Munkaerőpiaci részvétel	7
V I .	Hallgatói elégedettség	8
1.	Kurzus és segédanyag	8
2.	Oktató	9
3.	Számonkérés	9

I . A kutatás menete

Az alábbi összefoglaló a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Doktori Iskoláiban, 2021.02.22. és 2020.03.14. között zajlott felmérés eredményeit mutatja be. A felmérés célja a doktorandusz hallgatók motivációjának vizsgálata, munkaerőpiaci helyzetük feltárása volt. A válaszadás anonim és önkéntes módon történt. A felmérés a célcsoport minden tagja számára elérhető volt egy online önkitöltős felületen keresztül (Unipoll). A 268 fős alapsokaságból a részleges kitöltőkkel együtt 122 válasz érkezett be, ami 45,5 %-os válaszadási rátát jelent. Összesen 97 hallgató töltötte ki teljes egészében a kérdőívet (36 %). A kérdőívet az aktív hallgatói jogviszonnyal rendelkező hallgatók, az abszolutóriumot még nem szerzett lemorzsolódók és az abszolválta, de fokozatot még nem szerzett hallgatók töltötték ki.

Az elemzés IBM SPSS Statistics 26.0 programmal készült. A kiértékelés folyamán az eredmények az érvényes válaszok arányában – a nem válaszok torzító hatásának kiszűrésével – kerülnek bemutatásra.

II . A válaszadók összetétele

A felmérés válaszadó legnagyobb arányban a Történelemtudományi Doktori Iskola hallgatói közül kerültek ki (65,6%). A Roska Tamás Műszaki és Természettudományi Doktori Iskola hallgatói a válaszadók 12,3 %-át, a Kánonjogi PhD képzésen részt vevők a válaszadók 8,2 %-át, a Jog- és Államtudományi Doktori Iskola hallgatói 5,7 %-át, a Nyelvtudományi Doktori Iskola doktoranduszai 3,3 %-át, az Irodalomtudományi Doktori Iskola, illetve a Teológiai PhD képzés hallgatói pedig a válaszadók 2,5-2,5 %-át adják. A Nyelvtudományi, az Irodalomtudományi és a Teológiai Doktori Iskolák esetében a kapott válaszok száma annyira alacsony, hogy nem éri el a közlési küszöbértéket (5), ezért az elemzésben a doktori iskolákat összevonva, karonként vizsgáltuk. Ennek alapján megállapítható, hogy a válaszadók 10,7 %-a a HTK, 5,7 %-a a JÁK, 71,3 %-a a BTK, 12,3 %-a pedig az ITK Doktori Iskoláiban folytatja tanulmányait.

A válaszadók 46,7 %-a 29 éves, vagy annál fiatalabb, 36,8 %-a 30 és 40 év közötti, és 16,5 %-a pedig 40 év feletti. A tanulmányokban való előrehaladás tekintetében 30 %-uk első évfolyamos, a többség, 43,4 % felsőbb évfolyamos hallgató. Az abszolutóriumot nem szerzett lemorzsolódók aránya 6,6 %, a fennmaradó alig 20 % az egyéb válaszlehetőséget jelölte meg.

A kitöltők között a finanszírozási forma megoszlását tekintve 69 % állami ösztöndíjas, míg 31 % költségtérítéses. Az állami ösztöndíjban részesülő doktorandusz válaszadók aránya az

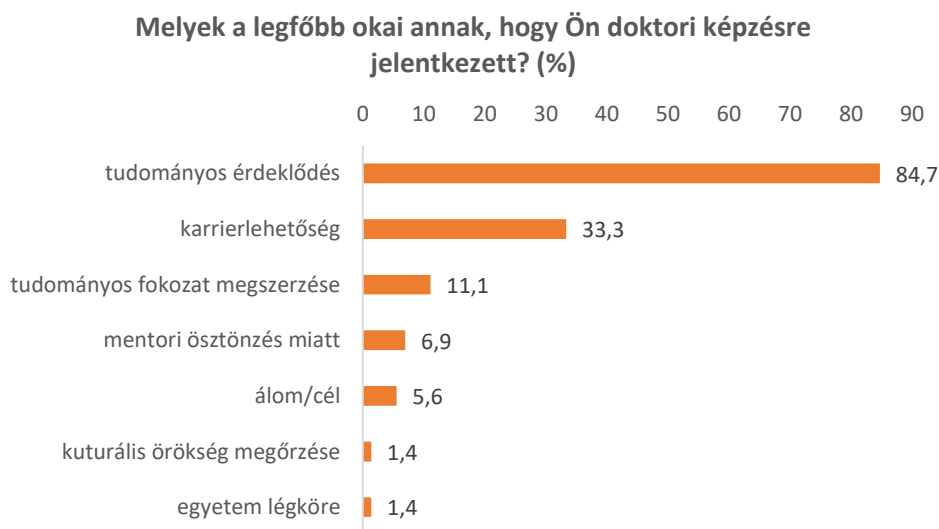
ITK-a legmagasabb (93 %), a JÁK-on 71 %, míg a BTK-n 66,7 %. A HTK válaszadóinak 84,6 %-a költségtérítéses.

III. Fokozatszerzési szándék

A válaszadók többségére (48,7 %) jellemző, hogy a diploma megszerzését követően rögtön megkezdik doktori tanulmányaikat. 33 % nyilatkozott úgy, hogy néhány év szakmai gyakorlatot követően jelentkezik doktori képzésre, míg 18,3 % több mint 10 év gyakorlat birtokában kezdi el a képzést. A JÁK doktoranduszai közül csak olyan hallgatók töltötték ki a felmérést, akik közvetlenül a mesterképzés befejezése után jelentkeztek doktori iskolába. Az ITK és a BTK válaszadóinak többsége (46,7% - 44 %) közvetlenül a mesterképzés után, míg 33 %-a néhány év gyakorlatot követően tanul tovább. A szakmai tapasztalat birtokában doktori képzésre jelentkező válaszadók aránya a HTK doktori iskolának esetében a legmagasabb (néhány év: 30,8 %, illetve több mint 10 év: 38,5 %). A kérdőívet kitöltők 43 %-a 2019-et követően kezdte meg tanulmányait a doktori képzésben. A válaszadók 28 %-a a jelenlegi doktori tanulmányaikhoz kapcsolódó diplomáját 2019-ben, vagy 2020-ban szerezte.

A kérdőívet kitöltő Pázmány Péter Katolikus Egyetemre jelentkező doktorandusz hallgatók háromnegyede (76,4 %) a doktori képzést megelőző végzettségét is a PPKE-n szerezte.

A költségtérítéses hallgatók többsége (66 %) számára a költségtérítés mértéke meghatározó faktor. Míg 44 % magasabb költségtérítési díj mellett nem jelentkezett volna a képzésre, addig 12 %-uk maximum 30 %-kal magasabb díjat még hajlandó lett volna kifizetni. 44 % számára a költségtérítés mértéke egyáltalán nem játszott szerepet a képzésválasztás során. Az önköltséges válaszadók nagy része (82 %) arányosnak tartja a tandíj mértékét a doktori iskola által nyújtott szolgáltatással, míg 15 %-uk szerint a képzés túl drága.



N = 72

A fokozatszerzési szándék vizsgálatát nyitott kérdéssel vizsgáltuk. Az adatok tisztítása és a szabadszavas válaszok kategorizálását követően megállapítható, hogy a mesterképzés megszerzését követően a továbbtanulási szándék mögött elsősorban a tudományos érdeklődés húzódik meg. Csupán a hallgatók harmada számára fontos a karrier. A hallgatók által harmadik leggyakrabban említett ok a „papír”, amelyet gyakran a jelenleg betöltött pozíció indokol. Többen említettek olyan személyt, leginkább mentort, témavezetőt, kedvelt egyetemi tanárt, aki ösztönzésével támogatta őket a tovább haladásban.

Amint láttuk, a válaszadók között magas azok aránya, akik a doktori képzést megelőzően is a PPKE-re jártak. Jól mutatják ezt az alábbi kérdésre adott szöveges válaszok is. A PPKE doktori képzésének választása mögött a hallgatók többsége számára (41 %) a korábbi tanulmányokkal való elégedettség¹, oktatókkal való személyes ismeretség² (17,5 %).

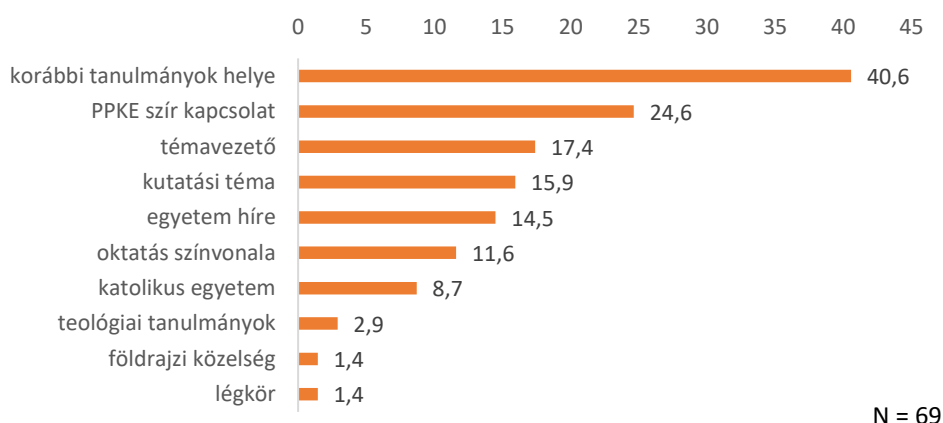
A válaszadók között magas a Történelemtudományi Doktori Iskola hallgatóinak aránya. Ezzel magyarázható, hogy a PPKE és a DGAM közötti együttműködés a második legfontosabb döntési tényező az intézményválasztásnál. A „kutatói téma” iránti érdeklődést a válaszadók 16 %-a említette a válaszaiban, de az egyetem hírneve³ is meghatározó volt a hallgatók számára (14,5 %).

¹ „Minden eddigi felsőfokú képzésemet a Pázmányon végeztem, mert az Angol-Amerikai Intézet színvonala a legmagasabb az országban.”

² „Az a tényező volt döntő, hogy a Pázmányon végeztem a BA- és az MA-képzést is, de ennél fontosabb volt a már konzulensemme kialakult kiváló kapcsolat.”

³ „I would like to complete the PhD in the classical period especially in the Byzantine period at Pazmany Peter Catholic University that it is one of the best universities in the world scientifically and practically, especially in the field of archaeology and history.”

Mely tényezők játszottak döntő szerepet abban, hogy Ön a Pázmány Péter Katolikus Egyetem doktori iskoláját választotta?



I V . Nemzetközi tapasztalatok

A kérdőív kitöltői közül 15,5 % nyilatkozott úgy, hogy folytatott a doktori képzés alatt külföldön valamilyen tanulmányaihoz kapcsolódó tevékenységet. Közülük 52,6 % folytatott külföldi tanulmányokat, és ugyanennyien végzetek doktori képzéshez kapcsolódó munkát. 89,5 % szerzett kutatási tapasztalatokat. Az alábbi szófelhő a tapasztalatok alapjául szolgáló célországokat mutatja. A válaszadók által leggyakrabban említett ország Szíria. Az alacsony esetszámok miatt a karokra vonatkozóan semmilyen következtetés nem vonható le. Legnagyobb arányban a Történelemtudományi Doktori Iskola hallgatói válaszoltak igennel a nemzetközi tapasztalatokra vonatkozó kérdésekre, ennek köszönhető Szíria magas említési száma.



A hallgatók átlagosan 6 hónapot töltenek külföldön. A válaszok között a legkevesebb 1, a legtöbb 14 hónap volt. A végzettség megszerzését követően a doktoranduszok csupán 11,5 %-

a tervezi, hogy külföldön vállal kereső tevékenységet, 24,5 % pedig biztosan nem dolgozna külföldön.

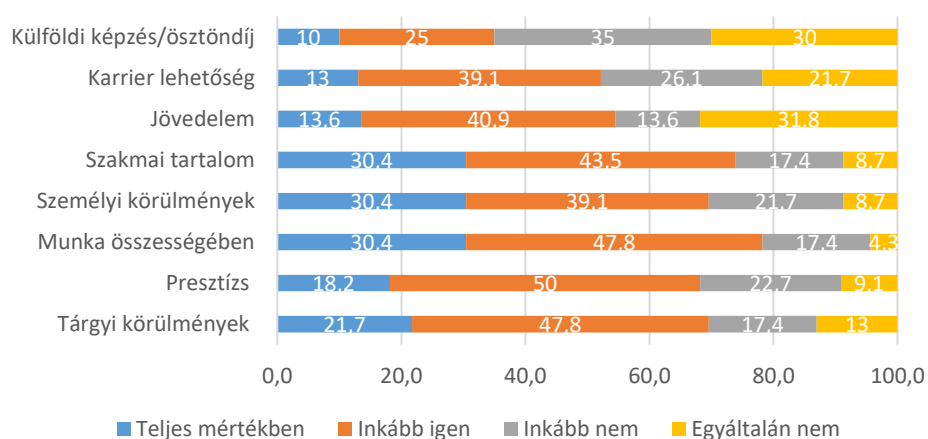
V . Munkaerőpiaci részvétel

A válaszadók munkaerőpiaci részvételével kapcsolatban megállapítható, hogy legnagyobb arányban (34 %) nem dolgoznak, 28 %-uk főállásban, 13 %-uk mellékállásban dolgozik, 25 % pedig, bár az adatfelvétel időpontjában nem dolgozott, de tervezi, hogy már a képzés alatt vállal munkát.⁴ A BTK esetében az egyetemi arányokhoz hasonlóan alakul a doktoranduszok munkaerőpiaci részvétele, ám esetükben a dolgozni vágyók (29 %) és a főállású munkavállalók aránya fordított (24,6 %)⁵.

Amikor arra kérdeztünk rá, hogy a jelenleg végzett munka, és az ahhoz szükséges végzettség átfedésben van-e, a válaszadók többsége (68 %) nyilatkozta, hogy munkájához egyetemi végzettség szükséges, 16 % szerint az általa betöltött állás ellátásához PhD fokozat, 4 % szerint főiskolai diploma is elegendő. 12 % végez felsőfokú végzettséget nem igénylő munkát.⁶

Foglalkoztató szervezetek szerint vizsgálva a válaszadók megoszlását elmondható, hogy 50 % kormányzati szektorban, 27 % felsőoktatásban vagy kutatóintézetben, 18 % magánszektorban, 4,5 % pedig a magánszektorban végzi tevékenységét.

Mennyire elégedett főállású munkájával az alábbi szempontok alapján?



N = 26

⁴ N = 97

⁵ A HTK, JÁK és az ITK esetében az alacsony esetszámok miatt hasonló következtetést nem tehető.

⁶ N = 26

A főállásban dolgozók munkájukkal többségében elégedettek (78 %). Legnagyobb mértékben a munka szakmai tartalmával (74%), a tárgyi és a személyi körülményekkel (69 %), illetve a végzett munka presztízsével (68 %). A jövedelemmel és a végzett munkában rejlő karrierlehetőségekkel a válaszadóknak csupán kicsivel több, mint a fele elégedett, míg a külföldi képzési és ösztöndíj lehetőségekkel kapcsolatban inkább elégedetlenek (65 % inkább nem elégedett). A főállású dolgozók 81 %-ának munkahelye Magyarországon található. A fennmaradó 19 % munkahelye Szlovákiában, illetve Szíriában van.

V I . Hallgatói elégedettség

A hallgatók a kérdőív oktatással való elégedettségre vonatkozó kérdéseire olyan kis arányban válaszoltak, ami nem ad teret következtetések levonására. Ezért ebben a kérdéskörben az elégedettségre vonatkozó elemzés alapját a 2020-2021-es tanév őszi félévének vizsgaidőszakában felvett Oktatói Munka Hallgatói Véleményezése kérdőív képezi. A felmérés során 281 doktorandusz hallgatók⁷ által kitöltött válaszív⁸ érkezett vissza.

Az OMHV kérdőív több különböző kérdésblokkból áll. Az első blokk a kurzusra, és a hozzá kapcsolódó segédanyagokra vonatkozik, a második az oktatóoktatási stílusával, elérhetőségével, segítőkézségével kapcsolatos elégedettségre, a harmadik pedig a számonkérés és a tananyag kapcsolatára. Ezen túl rákérdeztünk a tanulmányi átlagra és az óralátogatás gyakoriságára.

1. Kurzus és segédanyag

A válaszadók 82 %-a az összes órán részt vett és csak 8 % válaszolta, hogy az órák kevesebb, mint a felén volt jelen. Szöveges formában volt lehetőség indokolni a részvétel hiányát. A doktorandusz hallgatók kivétel nélkül a vírushelyzet miatt bevezetett online konzultációs lehetőséggel magyarázták az óráról való elmaradást. Az előző félévi (súlyozott) tanulmányi átlagra vonatkozó kérdésre a hallgatók 62 %-a 4,5 feletti, 11 %-a 4 és 4,5 átlagot adott meg, míg 27 % nyilatkozta, hogy ez volt az első féléve, így ezt megelőzően nem volt tanulmányi átlaga. A válaszok 69 %-ban gyakorlati, 31 %-ban elméleti órák értékeléseire vonatkoznak.

A segédanyagra vonatkozó kérdések esetében a hallgatók minden tekintetben magas pontszámokat adtak. A segédanyag mennyiségével, elérhetőségével, részletgazdagságával

⁷ Az OMHV felmérés 2020-2021 őszi félévének kérdéssorára csak a BTK doktoranduszai válaszoltak, ami korlátozza a válaszok általánosíthatóságát az egyetem összes doktori iskolájára nézve.

⁸ Az OMHV kérdőív tárgyértékelő kérdőív, így egy hallgató több válaszívet is kitölthet attól függően, hogy hány aktív tárgya, illetve azon belül az adott tárgynak hány oktatója volt a félév során.

egyenként a válaszadók közel 85 %-a elégedett. Mindhárom kérdésben átlagosan 5,8⁹ ponttal értékelték a segédanyag minőségét. A kurzusok nehézségét a hasonló kreditértékű kurzusokhoz viszonyítva átlagosan „ugyanolyannak” ítélték (74 %).

A hallgatói elégedettséget jól jelzi, hogy a válaszadók minden esetben (265 igen válasz) ajánlanák az adott kurzus hallgatótársaiknak.

2. Oktató

Az oktatók stílusával, tanítási módszerével kapcsolatban a hallgatók nagymértékű elégedettségről számoltak be. Mindkét esetben átlagosan 5,8 pontos értékelést adtak. Az oktatók a hallgatók tapasztalatai szerint pontosak (84 % szerint mindig pontosan kezdte az oktató az órát), aktív gondolkodásra ösztönöznek (88 %), megteremtik a kérdéshez megfelelő légkört (87 %), felkeltik a téma iránti érdeklődést (84 %), és többféle nézőpontból is megvilágítják az adott kérdést (82 %)¹⁰ illetve személyes visszajelzésekkel (84 %) segítik a hallgatók előrehaladását.

A kontaktórán kívül kapcsolattartásra csupán a válaszadók 30 %-ának volt igénye. A válaszadók úgy ítélték meg, hogy az oktatók alapvetően elérhetőek voltak számukra órán kívül is (konzultációval kapcsolatban 82 % adott „teljes mértékben egyetérték” választ, elektronikus formában 80 %, fogadóóra keretében 76 % adott hasonló választ). A távoktatásra való áttéréssel a hallgatók véleménye szerint az oktatókkal való kapcsolattartás kevésbé megfelelő, mint a hagyományos oktatás keretei között. Ezzel együtt is 71 % teljes mértékben elégedett a változást követően is az oktatók elérhetőségével, ugyanakkor 84 % teljes mértékben egyetért azzal, hogy az oktatók a járványügyi korlátozások ellenére is hatékonyan tudták pótolni a távolléti oktatás miatti hátrányokat a jelenléti oktatáshoz viszonyítva. Minden válaszadó egyértelműen ajánlaná az oktatókat másoknak is.

3. Számonkérés

A számonkérésre vonatkozó két kérdés esetében is elmondható, hogy a hallgatók nagymértékben elégedettek. A kérdések a számonkérés követelmények világossá tételére, illetve a leadott anyag és a számonkérés illeszkedésére vonatkoztak. Ezekre átlagosan 5,8-as értékelést adtak a doktoranduszok.

⁹ A hallgatók egy 1-től 6-ig terjedő skálán értékelhették a segédanyag minőségét. Az 1-es érték jelentése egyáltalán nem elégedett, míg a 6-s a teljes mértékben elégedett.

¹⁰ A százalékos értékek a „teljes mértékben egyetért” választ adók arányát mutatják.